Tee nämä nyt ja vältät keväällä hikisen työleirin

Kohta on kiire saada puutarha talvikuntoon

Nyt on viimeinen hetki valmistella puutarha talveen. Syksyn lehdet haravoidaan ja kompostoidaan. Monivuotiset kasvit suojataan pakkaselta ja jäniksiltä ja vielä ehtii myös istuttaa uusia perennoja, pensaita ja sipulikukkia. Oikea-aikaiset syystyöt varmistavat, että keväällä puutarha herää kukoistukseen ilman työleiriä.

Syksy on hyvää istutusaikaa, koska maassa on kasvien juurtumiseen tarvittavaa kosteutta. Myös ilmankosteus on suurempi kuin keväällä ja siksi kastelutarve on vähäisempi. Myöhään syksyllä voi istuttaa niin kuin monivuotisia ruohovartisia kukkia eli perennoja kuin pensaitakin. Ainoastaan arkojen köynnösten, havupuiden ja hedelmäpuiden istutus kannattaa jättää kevääseen.

Lokakuu on kukkasipuleiden kuukausi

Paras istutusaika kukkasipuleille on lokakuussa. Pohjois-Suomessa tosin toimeen kannattaa tarttua heti kuun alkupuolella, että sipulit ehtivät juurtua ennen maan jäätymistä.

− Jos istutus jää myöhään, ja maan pinta on jo ehtinyt jäätyä, kannattaa mullan pinnalle lisätä kunnon kerros puunlehtiä tai kasvien talvisuojakseen tarkoitettua turvetta. Tällainen katekerros hidastaa maan routaantumista ja antaa kukkasipuleille lisää juurtumisaikaa, vinkkaa Biolanin puutarhaneuvoja Riikka Kerttula.

Kukkasipuleiden istutusalueen maata parannetaan lisäämällä istutusmultaa tai kypsää kompostia. Uuden mullan voi kääntää maahan istutusvaiheessa tai laittaa istutuskuopan pohjalle. Sipulit istutetaan niin syvään, että niiden päälle tulee multaa ainakin kaksi kertaa sipulin korkeuden verran.

Älä haravoi kukkapenkkejä

Haravointi on monen omakotiasujan syksyinen painajainen. Onneksi luonnonmukainen puutarhanhoito antaa mahdollisuuden ottaa vähän rennommin. Yksittäiset nurmikolle lennähtäneet lehdet voi jättää haravoimatta ja puiden alle pudonneet paksut lehtipatjat voi levittää laajemmalle alueelle. Kun lehtien päältä ajaa ruohonleikkurilla, lehdet silppuuntuvat pienemmäksi ja hajoavat nopeammin.

− Paksua lehtikerrosta en kuitenkaan suosittele jättämään nurmikolle, koska monet nurmikon taudit viihtyvät kostean ja tiiviin lehtikerroksen alla. Jos nurmikon peittää yhtenäinen lehtikerros, kannattaa osa lehdistä haravoida kompostiin, opastaa Biolanin Riikka Kerttula.

Kukkapenkkejäkään ei tarvitse rapsutella puhtaaksi syksyllä. Lehdet ja kuolleet kukkavarret suojaavat kasveja pakkaselta, viimalta ja kevätauringolta.

− Itse en enää haravoi kukkapenkkejä enkä pensasryhmiä lainkaan. Keväällä leikkaan perennoiden kuivettuneet varret ja jos syksyn lehtiä näkyy vielä mullan pinnalla, ripottelen päälle lannoitetta ja peitän lehdet sitten ohuella komposti- tai multakerroksella. Tästä ovat tykänneet niin kasvit kuin maan matosetkin, kertoo Biolanin Riikka Kerttula.

Multatehdas käyntiin syksyllä

Syksyn lehdet, naatit, ruohosilppu ja muu puutarhajäte voidaan kompostoida omalla tontilla mullaksi. Puutarhajätteen kompostointi onnistuu vaikka kasalla, mutta kompostorissa maatuminen on nopeampaa. Puutarhakompostin rakentaminen aloitetaan laittamalla pohjalle haketta, silputtuja oksia, kuoriketta tai pieniä risuja. Ne takaavat, että komposti saa happea. Kompostiin kasataan kerroksittain vuorotellen typpipitoisia vihreitä kasvinosia, haravointijätettä ja ilmavuutta lisäävää oksasilppua. Syksyllä typpeä saadaan puutarhakompostiin naateista tai ruohon leikkuujätteestä. Syksyn haravointijätteiden lahoamista voi nopeuttaa lisäämällä pieneliöiden ravinnoksi joko kompostiherätettä tai kanankakkarakeita. Nyt syksyllä koottu puutarhakomposti käännetään ensi keväänä. Näin varmistutaan, että komposti kypsyy tasaisesti.

Älä syötä puutarhakasveja jäniksille

Omena- ja päärynäpuut sekä pensasmustikka ovat jänisten herkkua. Nuorille hedelmäpuille kannattaa laittaa sekä runkosuojat että vähintään 1,5 metrin korkuinen verkko ympärille suojaamaan myös oksistoa. Näin saadaan pidettyä sekä myyrät, jänikset että peurat kasvien ulottumattomissa. Jos kasvien suojaukseen tarvitaan tukiseipäitä, ne kannattaa laittaa paikoilleen ennen maan jäätymistä.

Jaloruusut, jalokärhöt ja arat perennat, kuten ritarinkannus, punahattu ja karpaattienkello, kannattaa suojata talven kylmyyttä vastaan.

− Lumisina talvina arkojen kasvien päälle asetellut havunoksat lisäävät lumen kinostumista suojaksi. Valitettavasti kunnon lumitalvet eivät ainakaan Etelä-Suomessa ole enää itsestäänselvyys, joten varmempi keino on suojata kasvit talvisuojaukseen tarkoitetulla turpeella. Kun maan pinta on hieman jäätynyt, talvisuojaa levitetään kasvien päälle 10–20 cm kerros, opastaa Biolanin Kerttula.

Talvisuojaukseen käytetyt aidat, havut ja katteet kannattaa poistaa keväällä vasta, kun maa on jo sulanut roudasta.

Puutarhan syystyöt top 5

1. Istuta uusia perennoja ja pensaita.
2. Istuta kukkasipulit.
3. Haravoi isoimmat lehtikasat pois.
4. Kompostoi lehdet ja muu kasvijäte mullaksi.
5. Suojaa omenapuut ja arat kukat sekä jäniksiltä että pakkaselta.

Lisätietoja: Biolanin puutarhaneuvoja Riikka Kerttula 040 5795 626 riikka.kerttula@biolan.fi

BIOLAN
LUO VIHREÄMPÄÄ MAAILMAA